

cto ad esse perfectum et isti diuisi sunt. Quidam enim dixerunt huiusmodi fluxum esse distinctum per essentiam a forma que acquiritur. Quia tamen non est perfectum ideo non est aliquomodo in genere vel specie. Et ita dicit auicenna. Alii autem dixerunt quod motus ut dicitur predictum fluxum est genus ad alias species motus quod est contra articulum precedentem. Alii dicunt quod motus idem est secundum essentiam cum forma que producitur. Gilbertus porro tanus videtur tenere secundam opinionem quia dicit in sex principijs quod omnis motus est in actione. Aristoteles in predicamento passionis videtur loqui secundum primam opinionem quia illa opinio fuit famosa tunc. Sed hic aristoteles dicit quod motus non est preter res ad quas est motus et ideo dicendum est quod natura motus est forma que acquiritur sicut quod procedit de imperfecto ad perfectum. Nec inconuenit quod illa eadem forma dicatur actio vel passio pro materiali. Actio inquam pro quanto est ab agente. Passio vero prout fluit et recipitur in passio ab agente. Probatur autem istud sic quia forma permixta potentie et forma pura non dunt penes essentiam sed solum per esse: motus autem non est aliud quam forma permixta potentie et terminus eius est eadem forma deputata a potentia et imperfectione ergo motus est idem secundum essentiam cum termino. Et quia res ponuntur in predicamento per suas essentias sequitur quod motus est reductiue in predicamento sui termini.

Notandum preterea quod motus actio passio pro materiali idem sunt formaliter tamen distinguuntur. Et ideo quidam dicunt quod predicti tres termini supponunt pro eodem sed differunt per diuersa significata formalia. Pro quo sciendum cum S. T. quod motus abstrahit a ratione actionis et passionis et ideo non continetur in aliquo illorum predicamentorum sed tunc restat dubitatio cum actio et passio sint unum motus videtur quod non debent esse duo predicamenta cum predicamenta sint genera rerum.

Item si motus est idem quod actio vel passio ergo motus non reperitur in genere substantie vel quantitates. Ad horum igitur euidenciam Sciendum est quod ens analogice diuiditur in decem predicamenta secundum diuersum modum essendi. Modi autem essendi proportionales sunt modis predicandi.

Predicando enim aliquid de altero dicimus hoc esse illud. Tripliciter autem fit omnis predicatio. Primo quando predicatum pertinet ad essentiam subiecti ut fortis est homo et sic est predicamentum substantie. Alius autem modus est quando predicatum inheret subiecto ex parte materie hoc est predicamentum quantitatis. Nam quantitas proprie sequitur materiam unde et plato posuit magnum ex parte materie aut consequitur formam et sic est predicamentum qualitatis. Unde et qualitates fundantur super quantitatem ut color in superficie. Et si figura in lineis vel superficiebus aut est per respectum ad alterum et sic est predicamentum relationis.

Tertius autem modus predicandi est quando aliquid extrinsecum de aliquo predicatur per modum alicuius denominationis. Sic enim accidentia extrinseca de substantijs predicantur ut homo est vestitus. Aliquando ergo hoc fit secundum rationem cause non formatis vel materialis ut homo est rationalis vel homo est corporeus sed secundum causam agentem et sic est predicamentum passionis. Nam pari ni-

chil aliud est quod suscipere aliquid ab agente. Secundum autem quod econuerso denotatur causa agens ab effectu est predicamentum actionis. Nam actio est actus ab agente in aliud. Item aliquando denominatio sumitur ab accidente extrinseco secundum rationem mensure extrinsece que sunt tempus et locus. Secundum igitur quod aliquid denominatur a tempore est predicamentum quod secundum autem quod denominatur a loco est predicamentum ubi et situs quod addit supra ubi ordinem partium in loco. Hoc autem non erat necessarium addi ex parte temporis cum ordo partium in tempore ratione temporis importetur. Est enim tempus numerus motus secundum prius et posterius. Est autem aliquid speciale in hominibus in alijs enim animalibus natura dedit sufficienter ea que ad conseruationem vite pertinent ut cornua ad defendendum corium grossum et pillosum ad tegendum et per ista potest dici animal naturaliter armatum vel vestitum suis partibus et non per aliquid extrinsecum et idem predicta denominatio refertur ad predicamentum substantie. Sicut cum dicitur guillemus est manutus vel pedadatus. Sed huiusmodi non poterant dari homini a natura. Tunc quia non conueniebant subtilitati complexionis eius. Tunc propter multam formam operum que conueniunt homini in quantum habet rationem quibus determinata instrumenta non poterant accomodari a natura. Sed loco omnium est hominis ratio que preparat sibi exteriora adinueniuntur unde cum homo dicitur armatus vel vestitus denotatur ab aliquo extrinseco quod non habet rationem cause vel mensure unde est speciale predicamentum dicitur habitus. Qui etiam pro respectu ad hominem aliquantulum conuenit animalibus unde equus dicitur falleratus vel sellatus. Sic ergo patet quod licet motus sit unum tamen predicamenta que sumuntur secundum motum sunt duo secundum diuersas denominationes per quas predicamenta distinguuntur.

Notandum preterea secundum S. T. lec. 4. quod ratio motus completur non solum per id quod est de motu in rerum natura sed etiam per id quod ratio apprehendit. De motu enim in rerum natura nichil aliud est quam actus imperfectus qui est inchoatio quedam actus perfecti in eo quod mouetur sicut in eo quod dealbatum iam incipit esse aliquid albedinis. Sed ad hoc quod illud imperfectum habeat rationem motus requirit ulterius quod intelligamus ipsum quasi medium inter duos quorum precedentem comparatur ad ipsum sicut potentia ad actum. Unde motus dicitur actus consequens vero comparatur ad ipsum sicut perfectum ad imperfectum vel actus ad potentiam. Propter quod dicitur actus entis existens in potentia unde quodcumque imperfectum accipitur si ipsum non tendat in aliud non debet dici motus. Quod igitur ad id quod in rerum natura est de motu. Motus ponitur reductiue in predicamento sui termini ut supra dictum est. Sed quod ad id quod ratio comprehendit circa motum scilicet esse medium quoddam inter duos terminos sic iam implicatur ratio cause et effectus. Nam reductur aliquid de potentia in actum solum ab aliqua causa agente secundum hoc motus pertinet ad predicamentum actionis et passionis quod hec duo predicamenta accipiuntur secundum rationem cause agentis et effectus et per hoc patet responsio ad 2. argumentum in dubio tactum. Ex predictis ergo patent duo. Primo quid sit motus. Secundo quod actio et passio sunt unum motus materialiter ita quod calor productus in aqua est actio pro materiali. Actio enim transiens est in passio et idem calor etiam est passio pro materiali: differunt tamen secundum rationes formales.

motus formati in metallo
mentis est nec motus de se
simpliciter in se habet